

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการพัฒนาคนในสังคมให้เป็นคนที่มีชีวิตที่สมบูรณ์ ดังที่ พระธรรมปิฎก (2539, หน้า 71-72) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาว่า เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสังคม ซึ่งเริ่มจากการพัฒนาที่ตัวตนของคนในสังคมเป็นอันดับแรก ทั้งนี้ การศึกษายังเป็นตัวช่วยในการดึงเอาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวของแต่ละคนออกมาพัฒนาให้เจริญงอกงามอย่างเต็มที่และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและสังคม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กำหนดหลักการของหลักสูตรไว้ว่าเป็นการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพและกำหนดว่าสถานศึกษาต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง สามารถผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545, หน้า 3) ทั้งนี้การดำเนินการศึกษาที่จะให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของการรักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องได้นั้น ผู้สอนและผู้เรียนจะต้องใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น นอกเหนือไปจากหนังสือเรียนที่ถูกกำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการและครูผู้สอน

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาว่าด้วยการอยู่ร่วมกันบนโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ ซึ่งแตกต่างกันอย่างหลากหลาย การปรับตัวเข้ากับบริบทสภาพแวดล้อมทำให้เป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม โดยให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามทั้งในด้านความรู้ ด้านทักษะ และกระบวนการด้านเจตคติ และค่านิยม รวมทั้งด้านการจัดการและด้านปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544, หน้า 1-2) จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการดำรงชีวิต

ร่วมกันของสังคม ซึ่งมีเนื้อหาสาระครอบคลุมในสาขาต่างๆ ทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ จริยธรรม กฎหมายเศรษฐศาสตร์ ประชากรและสิ่งแวดล้อม เหล่านี้เป็นต้น เป็นการศึกษาเชื่อมโยงและรวบรวมกิจกรรมที่มนุษย์เป็นผู้กระทำ ทั้งในอดีตปัจจุบันและอนาคตเข้าด้วยกัน เป็นสาระที่มีขอบเขตไม่สิ้นสุดและเป็นกลุ่มสาระที่มีหนังสือเสริมประสบการณ์อยู่เป็นจำนวนมากแต่ยังเกิดปัญหาการขาดแคลนหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มีเนื้อหาตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร (จันทรา ทองสมัคร, 2541, หน้า 4) หลักสูตรสังคมศึกษาจึงนิยมสร้างรายวิชาโดยเน้นการวางประสบการณ์ใกล้ตัวไปไกลตัว เพื่อให้ผู้เรียน เรียนรู้การดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมรอบตัวเขา ได้แก่ สังคมบ้าน ครอบครัว เรื่อยไปจนถึงสังคมระดับประเทศและระดับโลก ดังนั้นเป้าหมายของการพัฒนาคนดีและพลเมืองดี จึงขยายขอบเขตจากการเป็นคนดีของครอบครัวจนเป็นพลเมืองดีของประเทศและโลกตามลำดับ (นาตยา ปิณฑานนท์, 2545, หน้า 25)

ผู้สอนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ผู้สอนจึงต้องรู้จักนำวิธีการสอน สื่อและเทคนิคการสอนมาจัดกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนต้องจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญกับสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้สอนควรจัดบรรยากาศในห้องเรียน ปรับปรุงสภาพแวดล้อมและการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน การให้การอบรมสั่งสอนโดยตรงไปตรงมาจะทำให้เด็กเกิดความอึดอัดเบื่อหน่าย เพราะรู้สึกว่ามันถูกบังคับ การใช้กิจกรรม การแนะนำหนังสือ การส่งเสริมการอ่านอย่างเสรี ซึ่งเมื่อเด็กได้อ่านหนังสือจะทำให้เด็กได้เรียนรู้ถึงแบบอย่างและบรรทัดฐานของสังคมไปโดยไม่รู้ตัวและนำไปสู่การปฏิบัติเมื่อเขาเจริญวัย ซึ่งน่าจะเป็นวิธีการที่แนบเนียนอย่างยิ่ง (พยุงค์ศักดิ์ จันทรสุนทร, 2541, หน้า 5)

การใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้หนึ่ง ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักวิธีการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มจากเนื้อหาที่เรียนตามปกติ ฝึกให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน เพราะหนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นสื่อที่ช่วยเติมเต็มความรู้ที่แบบเรียนทั่วไป หรือการอธิบาย ของครูยังไม่ครอบคลุม และมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มเติมเนื้อหาในส่วนนักเรียนไม่เข้าใจ หรือมีเนื้อหาที่น้อยเกินไป มีรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน

ดังนั้นครูผู้สอนสามารถใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เพื่อช่วยให้นักเรียนที่อยู่ในชนบทห่างไกลสามารถเกิดการเรียนรู้และเกิดความตระหนักในการส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้มีคุณภาพและสามารถนำไปประยุกต์สู่การปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันได้ หนังสือเด็กที่ดีมีราคาแพงเกินกำลังความสามารถของเด็กจะหาซื้อมาอ่านได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในชนบทหนังสือที่ผลิตออกมาจากภาครัฐที่แจกจ่ายยังไม่เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณมีจำนวนจำกัดทำให้การจัดซื้อหนังสือเข้าห้องสมุดของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กไม่สามารถจัดซื้อหนังสือได้หลากหลายตามความต้องการของนักเรียนได้ บางครั้งก็มีเนื้อหาไม่ตรงกับจุดประสงค์ที่จะใช้ประกอบการเรียนการสอน หรือไม่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง ของท้องถิ่นทำให้นักเรียนที่อยู่ในชนบทห่างไกลเสียโอกาสในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมและขาดการฝึกทักษะในการอ่าน เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ทำให้ไม่สามารถมีความรู้ทัดเทียมกับเด็กในส่วนกลางได้ ดังนั้นการส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความกระตือรือร้นที่จะสร้างสื่อการสอนใหม่ๆ ขึ้นมาประกอบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ และความต้องการของเด็กในแต่ละท้องถิ่น จึงเป็นเรื่องที่ควรสนับสนุน

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงสนใจที่จะสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง การปฏิบัติตนต่อครอบครัว โรงเรียนและชุมชน ซึ่งจะพื้นฐานในการเสริมสร้างสถาบันครอบครัวให้มีคุณภาพตามที่สังคมคาดหวังได้ และส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสูงขึ้น สามารถนำแนวทางการปฏิบัติตนไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง หน้าที่เด็กดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย คือ

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง หน้าที่เด็กดี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง ก่อนและหลังเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง หน้าที่เด็กดี

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง หน้าที่เด็กดี

ความสำคัญของการศึกษา

1. ได้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง เรื่อง หน้าที่เด็กดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและประสิทธิภาพ

2. ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านกลางดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2

3. สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหนังสืออ่านเพิ่มเติม ในการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม ในรายวิชาอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยกำหนดขอบเขตในแต่ละขั้นตอนออกเป็น 3 ด้าน คือ ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ขอบเขตด้านเนื้อหา และขอบเขตด้านตัวแปร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง หน้าที่เด็กดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสม ของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง หน้าที่เด็กดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วย

1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 1 ท่าน

1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 2 ท่าน

1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา

จำนวน 2 ท่าน

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านท่าชุม(ประชาอุทิศวิทยาการ) อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 3 คน ประกอบด้วยนักเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน อย่างละ 1 คน เป็นนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกัน ใช้เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษา และเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านท่าชุม(ประชาอุทิศวิทยาการ) อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 9 คน ประกอบด้วยนักเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน อย่างละ 3 คน เป็นนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกัน ใช้เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ตามเกณฑ์ 80/80

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง หน้าที่เด็กดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยยึดเนื้อหาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2544 มีจำนวน 5 เล่ม ดังนี้

เล่มที่ 1 ปักเป้ารู้หน้าที่

เล่มที่ 2 แจ๋วผู้น่ารัก

เล่มที่ 3 ป้อมีเหตุผล

เล่มที่ 4 เป็คนดี

เล่มที่ 5 ชุมชนมีสุข

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

1. ความเหมาะสมขององค์ประกอบต่างๆ ของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง หน้าที่เด็กดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2. ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง หน้าที่เด็กดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 80/80

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง หน้าที่เด็กดี สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2552 สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนบ้านกลางดง อำเภอ
ทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2552 จำนวนนักเรียน 19 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องหน้าที่เด็กดี
ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องความรู้เกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง หน้าที่เด็กดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552
โรงเรียนบ้านกลางดง อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย
เขต 2 จำนวนนักเรียน 19 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง หน้าที่
เด็กดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า
ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง หน้าที่เด็กดี หมายถึง หนังสือที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น
ตามรูปแบบ และหลักการ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ใช้อ่านควบคู่กับหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผูกเค้าโครงเรื่องเป็นลักษณะคำประพันธ์ร้อยกรอง กลอน 4 ใช้ภาพประกอบในเนื้อหาแต่ละหน้า จัดทำเป็นรูปเล่ม จำนวน 5 เล่ม โดยแต่ละเรื่องย่อยใช้เวลาสอนเรื่องละ 2 ชั่วโมง ประกอบด้วย

- 1.1 เล่มที่ 1 ปักเป้ารู้หน้าที่
- 1.2 เล่มที่ 2 แจ้วผู้น่ารัก
- 1.3 เล่มที่ 3 ป้อมีเหตุผล
- 1.4 เล่มที่ 4 เป้คนดี
- 1.5 เล่มที่ 5 ชุมชนมีสุข

2. หน้าที่เด็กดี หมายถึง การเป็นเด็กที่มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคม ประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดีมีศีลธรรม มีเหตุผล รู้จักหน้าที่ที่ควรปฏิบัติทั้งในบ้าน โรงเรียน และชุมชน เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง คุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง หน้าที่เด็กดี ตามเกณฑ์ 80/80 ได้แก่

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยที่นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบย่อยท้ายเล่ม ระหว่างเรียนในแต่ละเล่มของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง หน้าที่เด็กดี ทั้ง 5 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยที่นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง หน้าที่เด็กดี คิดเป็นร้อยละ 80

4. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง หน้าที่เด็กดี ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น จำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้เรื่องหน้าที่พลเมือง ที่สามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หน้าที่เด็กดี โดยวัดพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย คือ ด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปประยุกต์ใช้

สมมติฐานของการศึกษา

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องความรู้เกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง หลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน